

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľiek **1/ A. C.**, bytom Š., **2/ M. C.**, bytom R., proti odporcovi **J. B.**, bytom Š., zastúpenému JUDr. D. K., advokátkou v P., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 1 C 457/2002, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2011 sp. zn. 4 Co 31/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľkám 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Svidník uznesením z 10. januára 2011 č.k. 1 C 457/2002-215 dovolacie konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. O zastavení dovolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) s odôvodnením, že navrhovateľ podal dovolanie proti rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove z 20. septembra 2010 sp. zn. 16 Co 31/2010 (rozsudok, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Svidník z 27. marca 2008 č.k. 1 C 457/2002-166 o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva účastníkov konania – pozn. dovolacieho súdu). Výzvou vz. 4a (zo dňa 3. decembra 2010 č.k. 1 C 457/2002-209) súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Predmetná výzva bola právnej zástupkyňi odporcu doručená dňa 17.12.2010. Lehota 10 dní na zaplatenie (súdneho poplatku) márne uplynula, pričom odporca (v dôvodoch rozhodnutia zrejme omylom označený ako navrhovateľ – pozn. dovolacieho súdu) súdny poplatok nezaplatil ani neskôr napriek tomu, že

o následkoch nezaplatenia bol poučený. Výrok o trovách konania oprel o § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu uznesením z 30. júna 2011 sp. zn. 4 Co 31/2011 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. Navrhovateľkám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Svoje rozhodnutie s poukazom na ustanovenie § 2 ods. 4, § 5 ods. 1 písm. a/, § 6 ods. 2, § 7 ods. 9 a 10 zákona o súdnych poplatkoch odôvodnil tým, že súd prvého stupňa správne postupoval pri stanovení hodnoty sporu, a to podľa vyčíslenia (č.l. 8 spisu) z dôvodu, že predmetom konania bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, t.j. vychádzal z ceny žiadaných podielov navrhovateľkami. Vzhľadom na podané dovolanie odporcom, v ktorom namietal odňatie možnosti konať pred súdom, preto súd prvého stupňa správne stanovil výšku súdneho poplatku v rozsahu dvojnásobku zaplateného súdneho poplatku za návrh. Namietaná výška súdneho poplatku odporcom v odvolaní nie je opodstatnená. Súd pri stanovení výšky súdneho poplatku vychádzal z hodnoty nehnuteľností v zmysle vyhlášky č. 465/1991 Zb., § 15 ods. 1 písm. g/, a to z hodnoty nehnuteľnosti 20 Sk/m². Pokiaľ odporca s podaným odvolaním zaplatil súdny poplatok za dovolanie v sume 63,50 €, o vrátení tohto súdneho poplatku rozhodne prvostupňový súd v zmysle § 11 zákona o súdnych poplatkoch.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že nesprávnym zastavením konania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vyslovil názor, podľa ktorého mu nevznikla poplatková povinnosť, pretože dovolanie bolo podané z dôvodu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Pokiaľ súd výšku súdneho poplatku určil analogicky podľa sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch z návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pričom vychádzal z ceny žiadaných podielov navrhovateľkami, nepostupoval správne. Aj keď podľa zákona o súdnych poplatkoch poplatníkom je ten, kto podal odvolanie, neznamená to, že poplatková povinnosť vzniká odvolateľovi za každé odvolacie konanie začaté na základe jeho odvolania. Poplatková povinnosť vzniká za konanie, ktoré je uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov, pričom zákon o súdnych poplatkoch poplatkovú povinnosť, ktorá vznikla v dôsledku procesných väd a za trovy konania poplatkovú povinnosť nezakladá.

Navrhovateľky 1/, 2/ navrhli dovolanie odporcu odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243 ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Dovolaním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pre

záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné však dovolací súd nezistil existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení.

Odporca v dovolaní namieta, že súdy mu v konaní odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Zo spisu však nevyplýva, že by súdy v prejednávanej veci v prípade odporcu nerešpektovali niektoré z týchto práv. Vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia uvedené tvrdenie dovolateľa, o ktoré opiera prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v súvislosti s ktorým (zrejme) namieta porušenie jeho práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, ku ktorému malo podľa jeho názoru dôjsť nesprávnym rozhodnutím o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, nemožno podľa názoru dovolacieho súdu v danom prípade považovať za odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola namietanému právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovenie o súdnej ochrane vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t.j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Ochranu

základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu predmetným článkom ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, a to najmä práva na prístup k súdu, práva na spravodlivý proces, ktorého základným predpokladom uplatnenia je nezávislosť a nestrannosť súdu, pričom ochrana podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena, že súd právoplatne rozhodne v prospech navrhovateľa (II. ÚS 71/97, III. ÚS 46/04). Nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi.

Zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 (teraz § 10 ods. 1 – pozn. dovolacieho súdu) zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, hoci na tento postup nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (R 50/1997). O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde. Ako totiž vyplýva z obsahu spisu, Okresný súd Svidník rozsudkom z 27. marca 2008 č.k. 1 C 457/2002-166 zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo účastníkov k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výroku rozsudku. Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu (ktorý namietal, že mu postupom prvostupňového súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom a že napadnuté prvostupňové rozhodnutie je zmätočné a predčasné) rozsudkom z 20. septembra 2010 sp. zn. 16 Co 31/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že neodstránením závažných procesných pochybení prvostupňového súdu odvolacím súdom, odvolací súd zaťažil konanie taktiež procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Nakoľko odporca súdny poplatok za podané dovolanie nezaplatil, súd prvého stupňa ho výzvou z 3. decembra 2010 č.k. 1 C 457/2002-209 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v sume 565,29 € v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Táto výzva bola právnej zástupkyňi odporcu doručená 17. decembra 2010. Napriek poučeniu vo výzve o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, v určenej lehote 10 dní odporca súdny poplatok za podané dovolanie nezaplatil. Preto (ako je už uvedené v úvode odôvodnenia tohto rozhodnutia) Okresný súd Svidník uznesením z 10. januára 2011 č.k. 1 C 457/2002-215 rozhodol o zastavení dovolacieho konania podľa

§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch a Krajský súd v Prešove na odvolanie odporcu uznesením z 30. júna 2011 sp. zn. 4 Co 31/2011 potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne správne.

Z uvedeného je zrejmé, že odporca, ktorý podal dovolanie proti cit. rozsudku Krajského súdu v Prešove z 20. septembra 2010 sp. zn. 16 Co 31/2010, si ako poplatník v zmysle ustanovenia § 2 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch nesplnil poplatkovú povinnosť, ktorá mu vznikla podaním dovolania (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona o súdnych poplatkoch), pričom súdny poplatok za dovolanie nezaplatil ani na výzvu prvostupňového súdu v určenej 10 dňovej lehote.

Ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený (§ 10 ods. 1, veta prvá a druhá zákona o súdnych poplatkoch).

V ustanovení § 10 ods. 2 písm. a/ až f/ zákona o súdnych poplatkoch sú taxatívne uvedené prípady, kedy prvostupňový súd konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku nezastaví.

Vychádzajúc z týchto ustanovení § 10 zákona o súdnych poplatkoch, za situácie, ak nejde o prípady predpokladané odsekom 2 a poplatník súdny poplatok napriek výzve súdu v zákonnej lehote nezaplatil a bol o následkoch nezaplatenia poučený, súd konanie zastaví. § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch je kogentným ustanovením, a teda za splnenia zákonom predpokladaných podmienok je súd povinný konanie zastaviť.

V danom prípade to teda znamená, že pokiaľ si odporca ako dovolateľ svoju poplatkovú povinnosť v zákonnej lehote nesplnil ani na výzvu prvostupňového súdu napriek tomu, že o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku bol vo výzve poučený, súd prvého stupňa správne podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch konanie o dovolaní odporcu zastavil, keďže nešlo o prípad predpokladaný v ustanovení § 10 ods. 2 písm. e/ zákona o súdnych poplatkoch (prípady predpokladané pod písm. a/ až d/ a písm. f/ tohto ustanovenia

v danej veci neprichádzajú do úvahy), podľa ktorého pre nezaplatenie poplatku prvostupňový súd konanie nezastaví, ak žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona, nakoľko, ako na to poukázal už odvolací súd v napadnutom uznesení, vzhľadom na predmet konania, zrušenie podielového spoluvlastníctva účastníkov konania a spôsob jeho vyporiadania rozhodnutím prvostupňového súdu a obsah dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odporca namietal odňatie mu možnosti pred súdom konať, súd prvého stupňa správne stanovil výšku súdneho poplatku v rozsahu dvojnásobku zaplateného súdneho poplatku za návrh v zmysle § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch. Preto odvolací súd dôvodne takéto prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Zastavením konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, keď na tento postup bol zákonný dôvod, nebola odňatá možnosť odporcovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pre úplnosť treba dodať, že dôvody, o ktoré odporca opiera svoj názor v dovolaní, že poplatková povinnosť za dovolanie podané proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu mu nevznikla, lebo dovolanie bolo podané z dôvodu zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, sú bez právneho významu. Definícia poplatníka je zakotvená v ustanovení § 2 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch, v zmysle ktorého poplatníkom pri dovolaní je ten, kto podal dovolanie. Pokiaľ teda odporca podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, stal sa poplatníkom, ktorému podaním dovolania vznikla poplatková povinnosť (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona o súdnych poplatkoch) bez ohľadu na to, ktorým z taxatívne v § 241 ods. 2 O.s.p. uvedených pod písm. a/, b/, c/ dovolacích dôvodov svoje dovolanie odôvodnil.

Nakoľko teda v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 239 O.s.p., nebola preukázaná existencia dovolateľom namietanej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a neboli zistené (ani tvrdené) iné vady uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešným navrhovateľkám vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1

O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Navrhovateľky však návrh na náhradu trov dovolacieho konania nepodali, preto im táto náhrada priznaná nebola.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2013

JUDr. Ľubor Š e b o, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková